

СТАНОВИЩЕ
ОТНОСНО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД НА МАРИЯ
АРИСТОТЕЛИ АРИСТОТЕЛУС НА ТЕМА „СПОРТНА СРЕДА И
СЪСТЕЗАТЕЛНО ПОВЕДЕНИЕ“ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“, ОБЛАСТ НА
ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ 3. СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И ПРАВНИ
НАУКИ, ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ: ПСИХОЛОГИЯ

Изготвил становището: Проф. Татяна Янчева, ДН

Мария Аристотелус е докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Социална, трудова и педагогическа психология“ на Философски факултет, СУ „Св. Кл.Охридски“. Представеният дисертационен труд е резултат от умело съчетаване на натрупания образователен и професионален опит и ясна професионална насоченост. М. Аристотелус е дългогодишна състезателка по художествена гимнастика, многократна шампионка на Кипър и участничка в Европейски и Световни първенства, треньор. Желанието и да се посвети на спортната психология и да утвърди тази наука в родината си е свързано с целенасочено образование – бакалавърска степен по психология в СУ „Св. Кл. Охридски“, магистърска степен по спортна психология в НСА „В. Левски“ и докторат в СУ „Св. Кл. Охридски“. В момента работи като преподавател по спортна психология в „European University of Cyprus“.

Представеният дисертационен труд разглежда един важен за спортнопсихологическата теория и практика проблем – връзката между специфичната спортна среда и състезателното поведение, представен на фона на два конкретни вида спорт – художествена гимнастика и футбол, в две различни култури – България и Кипър.

Всеки конкретен вид спорт предявява специфични изисквания към състезателното поведение, които засягат не само неговите спортно-технически, но и неговите средови и дейностни параметри. Разкриването им очертава спецификата на психологическото натоварване в конкретния вид спорт, а това в значителна степен би подпомогнало избора на адекватни психологически въздействия и оптимизиране на психическата подготовка. В този смисъл значимостта и актуалността на настоящия дисертационен труд е безспорна.

В структурно отношение дисертацията отговаря на изискванията за подобен тип разработка и включва увод, четири глави, изводи и препоръки, библиография. Използваната литература включва 143 източника, от които 79 на кирилица, 40 на латиница, 18 на гръцки език и 5 електронни източника, отразяващи класически и съвременни автори в изследваната проблематика. Дисертацията е адекватно илюстрирана с помощта на 20 таблици и 23 фигури.

В направения теоретичен обзор, на който са посветени първа и втора глава Мария Аристотелус показва много добра ориентация и познаване на основните психологични концепции по проблема, умение да обобщава наличната информация, да извежда актуални за съвременния спорт проблеми и да изразява собствена позиция. Това и дава възможност да очертае собствена концептуална рамка, която е заложена в дизайна на изследването и по този начин да постигне цялостна логика на дисертационния труд.

В трета глава е представена методологията на изследването. Ясно и коректно са представени хипотезата, целта, задачите, методиката и организацията на изследването. Използвана е богатата методика (Скала за диагностика на спортната увереност, Методика за изследване на Аз-ефективността в спорта, Скала за изследване на мултидимензионалния

перфекционизъм в спорта, Въпросник за изследване на възприетия мотивационен климат, Въпросник за изследване на целевата ориентация в спорта, Въпросник за изследване на локализацията на контрола), адекватна на целта и задачите на изследването. Изследвани са общо 100 състезатели, по 50 от България и Кипър, съответно – по 25 състезателки по художествена гимнастика и 25 футболисти. Мотивиран е избора на тези два вида спорт.

Анализът и интерпретацията на получените резултати от емпиричното изследване са представени в четвърта глава. Използвани са адекватни статистически методи за обработка на данните, което дава възможност на докторантката да изведе значими за спотнопсихологическата теория и практика резултати. Установена е спецификата в проявлението на изследваните психологични параметри в зависимост от вида спорт и специфичната спортна среда, пола, националността. Разкрити са взаимовръзките между изследваните показатели. На базата на резултатите от регресионния анализ е установено влиянието изследваните параметри върху спортната увереност и Аз-ефективността, които според данни от литературата оказват съществено влияние върху състезателната реализация на спортиста. Получените резултати имат значителна практическа стойност и могат да бъдат ценен ориентир при реализиране на психическата подготовка в изследваните спортове.

В дисертационния труд могат да се открият следните научни приноси:

1. Изведен е собствен концептуален модел на изследването, в който е очертана ролята на изведените на основата на теоретичния анализ психични параметри.
2. Реализирано е мащабно межкултурно изследване (България и Кипър) на значим за спортната теория и практика проблем в два

- различни от гледна точка на изискванията на специфичната спортна среда спорта – художествена гимнастика и футбол.
3. Установени са различията по отношение на изследваните психични параметри по вид спорт и националност.
 4. Установено е влиянието изследваните параметри върху спортната увереност и Аз-ефективността.

На основата на получените резултати от емпиричното изследване и направения анализ и интерпретация на данните Мария Аристотелус извежда шест извода. Направени са четири основни, значими за спортната практика препоръки, които очертават възможности за практическо приложение на получените данни и изведените закономерности и разкриват нови насоки за по-нататъшни изследвания.

Авторефератът адекватно отразява съдържанието на дисертационния труд.

Докторантката е представила 2 публикации във връзка с дисертационния труд.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд на Мария Аристотелус на тема „Спортна среда и състезателно поведение“ е интересен като замисъл и реализация и разглежда актуални за спортната психология проблеми. Голяма част от получените резултати имат приносен характер. Дисертацията следва ясна логика. Докторантката демонстрира много добра професионална грамотност, умение да анализира резултатите компетентно и задълбочено, както и да демонстрира собствена позиция.

Като имам предвид качествата и приносите на представения дисертационен труд, убедено предлагам на Уважаемото Научно жури да

гласува „За“ присъждане на научната и образователна степен „Доктор“ на Мария Аристотели Аристотелус.

19.06.2017 г.

Изготвил становището:

(проф. Т. Янчева, ДН)